

Új kiadás – Ruth könyve

Az 1975-ben megjelent és 1990-ben revideált protestáns új fordítású Biblia legújabb revíziójának próbakiadását tartja kezében a Tisztelt Olvasó. A Magyar Bibliatársulat 2006-ban kezdett hozzá a revízió előkészítéséhez, az észrevételek gyűjtéséhez. Munkánk most jutott el arra a pontra, hogy az egyházi bibliaolvasó közvélemény elé tárhatjuk a Szöveggondozó Bizottság revíziós munkájának gyümölcseit, köztük Ruth könyvét.

A bibliai szöveg gondozása során a következő revíziós alapelvekhez igyekeztünk tartani magukat: 1. Figyelembe vettük és értékeltük az 1990 és 2008 között beérkezett észrevételeket és javaslatokat. 2. Meg kívántuk őrizni az új fordítású Biblia alapvető szövegkritikai és fordítási döntéseit (a formális és a dinamikus ekvivalencia kiegyensúlyozott alkalmazása), a bibliai szöveg tagolását és az emelkedett, mai beszélt köznyelvi szintet. Ezeken a területeken csak akkor változtattunk az új fordítás szövegén, ha azt a mai írásértelmezési és fordításelméleti konszenzus megkövetelte. 3. Javítottuk a felismert nyomdahibákat, fordítási tévedéseket és archaikus (a mai beszélt nyelvben már nem használatos) kifejezéseket. 4. Igyekeztünk javítani a fordítás egységességén, következetességén. 5. Törekedtünk a „jó magyarságú” nyelvi megoldásokra, valamint arra, hogy az új bibliai szöveg felolvasva („szószéki használat”) is jól hangozzék. Legfőképpen pedig azt reméljük, hogy a revíziós munka eredményeként Isten igéje még inkább érthetően és tisztábban szólalhat meg magyar nyelven.

A most kézben tartott szöveget a Magyar Bibliatársulat tagegyházainak hivatalos honlapjain, pdf formátumban jelentetjük meg. A változtatott verseket pirossal különböztettük meg az 1990-es szöveghez képest változatlanul hagyott versektől.

Köszönjük az eddig kapott észrevételeket, és arra szeretnénk kérni mindenkit, hogy a revideált szöveggel kapcsolatos véleményével bátran keressen meg bennünket az info@bibliatarsulat.hu e-mail címen vagy levélben a 1113 Budapest, Bocskai út 35. postacímen.

Magyar Bibliatársulat

RUTH KÖNYVE

1

Naomi sorsa Móáb országában

¹Abban az időben történt, amikor a bírák bíráskodtak, hogy éhínség támadt az országban. Elment ezért a júdai Betlehemből egy férfi, hogy jövevényként Móáb mezején lakjon. Vele volt a felesége és két fia. ²A férfi neve Elímelek volt, a feleségének Naomi, két fiának pedig Mahlón és Kiljón volt a neve. Efrátaiak voltak, a júdai Betlehemből. El is jutottak Móáb mezejére, és ott éltek. ³De meghalt Elímelek, Naomi férje, és ott maradt az asszony a két fiával. ⁴Ezek móábi leányokat vettek feleségül. Az egyiknek Orpá volt a neve, a másikkal Ruth. Ott laktak mintegy tíz esztendeig. ⁵De meghaltak ők is mind a ketten, Mahlón és Kiljón is, úgyhogy az asszony ott maradt a két fia és a férje nélkül.

Naomi visszatér Betlehembe, Ruth vele megy

⁶Ekkor útra kelt a menyével, hogy hazatérjen Móáb mezejéről, mert meghallotta Móáb mezején, hogy ismét gondjaiba vette népét az ÚR, és kenyeret adott neki. ⁷Elindult tehát arról a helyről, ahol élt, és vele a két menyé. Ahogy mentek az úton, hogy visszatérjenek Júda földjére, ⁸ezt mondta Naomi a két menyének: Menjetek, forduljatok vissza, ki-ki az anyja házába! Bánjon veletek az ÚR olyan szeretettel, amilyennel ti bántatok a meghaltakkal és velem! ⁹Adja meg nektek az ÚR, hogy mindkettőtök nyugalmat találjon majd férjének házában! Azután megcsókolta őket. Ők azonban hangos sírásra fakadtak, ¹⁰és azt mondták neki: Bizony, hazatérünk veled a te népedhez. ¹¹De Naomi ezt felelte: Forduljatok vissza, leányaim! Miért jönnétek velem? Lehetnek-e még fiak a méhemben, akik férjeitek lennének? ¹²Forduljatok vissza, leányaim, menjetek, mert én már öreg vagyok ahhoz, hogy férjhez menjek. De ha azt mondanám is, hogy van még reménységem, és ha ma éjjel férjhez mennék is, és fiaikat szülnék, ¹³várhattok-e rájuk, amíg felnőnek? Szabad-e benneteket visszatartani attól, hogy férjhez menjetek? Nem, leányaim! Az én sorsom túl keserves volna a számotokra! Hiszen az ÚR keze ért el engem.

¹⁴Azok erre még hangosabban kezdtek el sírni, majd Orpá megcsókolta az anyósát. Ruth azonban továbbra is ragaszkodott hozzá. ¹⁵Naomi azt mondta: Látod, a sógornőd visszatért népéhez és isteneihez. Térj vissza te is a sógornőddel együtt! ¹⁶De Ruth azt felelte: Ne unszolj engem, hogy elhagyjalak és visszatérjek tőled. Mert ahová te mégy, oda megyek, ahol te megszállsz, ott szállok meg én is. Néped az én népem, és Istened az én Istenem. ¹⁷Ahol te meghalsz, ott haljak meg én is, és ott temessenek el! Úgy bánjon velem az ÚR most és ezután is, hogy csak a halál választ el engem tőled! ¹⁸Amikor látta, hogy mindenáron vele akar menni, nem győzködte őt tovább.

¹⁹Együtt, ketten mentek tehát tovább, amíg Betlehembe nem értek. Amikor Betlehembe értek, az egész város felbolydult miattuk, és az asszonyok azt kérdezték: Csakugyan Naomi ez? ²⁰Ő azonban azt mondta nekik: Ne hívjatok engem Naominak, hívjatok inkább Marának, mert nagyon megkeserítette sorsomat a Mindenható. ²¹Egész családommal mentem el, és kifosztottan hozott vissza az ÚR. Miért hívnátok engem Naominak, hiszen megalázott engem az ÚR, és bajba döntött a Mindenható.

²²Így tért vissza Naomi, és vele együtt jött menyé, a móábi Ruth is Móáb mezejéről. Éppen az árpaaratás kezdetén érkeztek meg Betlehembe.

2

Ruth kalászt szed Boáz szántóföldjén

¹Volt Naominak a férje után egy rokona, név szerint Boáz, egy jómódú ember Elímelek nemzetségéből. ²Azt mondta egyszer a móábi Ruth Naominak: Hadd menjek ki a mezőre kalászt szedegetni valaki után, akinek megnyerem a jóindulatát! Naomi azt felelte neki: Eredj,

leányom! ³EI is ment, és kiérve a mezőre szedegetni kezdett az aratók után. Történetesen az Elímelek nemzetségéből való Boáz szántóföldje volt az.

Boáz szeretettel bánik Ruthtal

⁴Éppen akkor ment ki Boáz is Betlehemből, és azt mondta az aratóknak: Az ÚR legyen veletek! Azok így feleltek neki: Áldjon meg az ÚR! ⁵Majd megkérdezte Boáz attól a legénytől, aki az aratók felügyelője volt: Ki ez a fiatalasszony? ⁶A legény, az aratók felügyelője ezt felelte: Egy móábi fiatalasszony, aki Naomival tért vissza Móáb mezejéről. ⁷Azt kérte, hogy hadd szedegessen és gyűjtögessen a kévék között az aratók után. Így jött ide, és talpon van reggeltől mostanáig; alig pihent egy keveset.

⁸Boáz ekkor azt mondta Ruthnak: Hallgass ide, leányom! Ne menj te más mezőre szedegetni, ne is menj innen máshová, hanem maradj csak a szolgálóleányaim nyomában! ⁹Tartsd szemmel a mezőt, mikor hol aratnak, és haladj az asszonyok után! Megparancsoltam a szolgálóknak, hogy ne bántsanak téged, és ha megszomjazol, menj az edényekhez, és igyál abból, amiből a szolgálók merítenek.

¹⁰Ruth arcra borult, a földig hajolt, és ezt mondta Boáznak: Hogyan nyerhettem el jóindulatodat, hogy pártfogásodba vettél? Hiszen én idegen vagyok! ¹¹Boáz így válaszolt neki: Elbeszéltek nekem részletesen mindazt, amit anyósodért tettél férjed halála után: hogyan hagytad el apádat, anyádat, szülőföldedet, és hogyan jöttél el egy olyan nép közé, amelyet azelőtt nem is ismertél. ¹²Fizessen meg tetteidért az ÚR, legyen bőséges jutalmad az Úrtól, Izrael Istenétől, akinek a szárnyai alá jöttél oltalmat keresni. ¹³Ruth pedig ezt mondta: Milyen jóindulatú vagy hozzám, uram! Megvigasztaltál engem, és szívélyesen beszéltél szolgálóleányoddal, pedig én még csak a szolgálóid közé sem tartozom!

¹⁴Az evés idején azt mondta neki Boáz: Jöjj közelebb, vegyél a kenyérből, és mártsd falatodat az ecetes lébe! Ő tehát leült az aratók mellé. Boáz pörkölt gabonával kínálta, ő pedig evett, jóllakott, sőt még maradt is neki. ¹⁵Azután fölkelte tovább szedegetni. Boáz pedig megparancsolta szolgálóinak: Hadd szedegessen a kévék között is, ne bántsátok érte! ¹⁶Sőt szándékosan is húzogassatok ki neki a kévékből, és hagyjátok ott, hadd szedje föl, és meg ne szidjátok!

¹⁷Így szedegetett a mezőn egész estig. Amikor kicsépelte, amit szedegetett, majdnem egy vékára való árpa lett. ¹⁸Fölvette, és bement a városba. Megmutatta az anyósának, amit szedegetett. Azután elővette és odaadta neki azt is, amit meghagyott, miután jóllakott. ¹⁹Akkor ezt kérdezte tőle az anyósa: Hol szedegettél, és hol dolgoztál ma? Áldott legyen, aki a pártfogásába vett! Ő megmondta az anyósának, hogy kinél dolgozott, és ezt mondta: Boáz a neve annak a férfinak, akinél ma dolgoztam. ²⁰Ekkor azt mondta Naomi a menyének: Áldja meg őt az ÚR, aki nem vontta meg szeretetét az élőkől és a holtaktól! Azután azt mondta neki Naomi: Hozzá tartozónk ez az ember, a legközelebbi rokonaink egyike. ²¹A móábi Ruth ezt mondta: Még azt is mondta nekem, hogy járjak a szolgálói nyomában, míg csak be nem fejezik az aratást. ²²Naomi ezt mondta menyének, Ruthnak: Jól teszed, leányom, ha az ő szolgálóleányaival jársz, akkor nem bántanak más mezőn. ²³Ruth tehát Boáz szolgálóleányainak a nyomában járva szedegetett, amíg be nem fejeződött az árpa és a búza aratása. De az anyósánál lakott.

3

Naomi tanácsa

¹Egyszer azt mondta neki az anyósa, Naomi: Leányom, majd én keresek neked otthont, ahol jó dolgod lesz. ²Nézd csak: Boáz, a rokonunk, akinek a szolgálóleányaival voltál, ma éjjel árpát tisztít a szérűn. ³Mosakodj meg, kend meg magad, vedd föl a ruhádat, és menj le a szérűre. Ne mutatkozz az előtt a férfi előtt, amíg be nem fejezte az evést és az ivást. ⁴Amikor lefekszik, jegyezd meg a helyet, ahol lefekszik, azután menj oda, hajtsd fel a takarót a lábánál,

és feküdj oda. Ő majd megmondja neked, hogy mit csinálj. ⁵Ruth azt mondta neki: Megteszem mindazt, amit mondasz. ⁶Le is ment a szérűre, és mindent úgy csinált, ahogyan az anyósa parancsolta. ⁷Boáz evett, ivott, és jól érezte magát; azután elment, lefeküdt a garmada szélén. Ruth ekkor odalopózkodott, felhajtotta lábánál a takarót, és odafeküdt.

Ruth beszélgetése Boázzal

⁸Éjfél tájban a férfi fölriadt és megfordult. Akkor vette észre, hogy egy asszony fekszik a lábánál. ⁹Megkérdezte: Ki vagy te? Az így felelt: Én vagyok Ruth, a te szolgálóleányod. Terítsd rá ruhád szárnyát szolgálóleányodra, mert te vagy a legközelebbi rokonunk! ¹⁰Ekkor azt mondta Boáz: Áldjon meg az ÚR, leányom! Hűségedet most még jobban megmutattad, mint korábban, mivel nem jártál az ifjak után, sem szegény, sem gazdag után. ¹¹Ne félj hát, leányom, mindent megteszek érted, amit csak mondasz, hiszen mindenki tudja népem kapujában, hogy derék asszony vagy. ¹²Igaz ugyan, hogy közeli rokon vagyok, de van egy nálam közelebbi rokonod is. ¹³Maradj itt éjszakára, és ha holnap az vállalja érted a rokoni kötelezettségét, hát vállalja! De ha nem akarja vállalni érted a rokoni kötelezettséget, akkor, az élő Úrra mondom, akkor én vállalom! Feküdj hát itt reggelig!

¹⁴Visszafeküdt hát a lábához reggelig. De fölkelt, mielőtt az emberek fölismerhették volna egymást, mert Boáz úgy gondolta: Ki ne tudójék, hogy ez az asszony idejött a szérűre! ¹⁵Akkor ezt mondta: Add csak a rajtad levő nagykendőt, és tartsd ide! Ő odatartotta, Boáz pedig kimért hat mérték árpát, és feladta a vállára; ő maga pedig bement a városba.

¹⁶Amikor Ruth hazaért az anyósához, az megkérdezte: Mi történt, leányom? Ő pedig elbeszélte neki mindazt, amit a férfi vele tett, ¹⁷majd ezt mondta: Ezt a hat mérték árpát adta nekem ezekkel a szavakkal: Ne menj üres kézzel az anyósodhoz! ¹⁸Naomi akkor azt mondta: Maradj nyugton, lányom, amíg meg nem tudod, hogyan dől el ez a dolog. Mert nem nyugszik az a férfi, amíg végére nem jár még ma ennek a dolognak!

4

Boáz tárgyal Naomi rokonával

¹Boáz odament a városkapuhoz, és leült. És amikor arra ment az a közeli rokon, akiről Boáz beszélt, ezt mondta: Kerülj erre, ülj ide, testvérem! Az odament, és leült. ²Azután maga mellé vett Boáz tíz embert a város vénei közül, és ezt mondta: Üljetek ide! És azok leültek. ³Ekkor azt mondta Boáz a legközelebbi rokonnak: Naomi, visszatérve Móáb mezejéről, el akarja adni azt a szántóföldet, ami a rokonunk, Elímelek birtokrésze volt. ⁴Azt gondoltam, hogy tudomásodra hozom, és megmondom: vedd meg az itt ülők előtt, népem vénei előtt! Ha vállalod a rokoni kötelezettséget, vállald; de ha nem vállalod, mondd meg nekem, hadd tudjam! Mert rajtad kívül nincs más közeli rokon, utánad már én következem. Ő így szólt: Vállalom. ⁵De Boáz ezt mondta: Amikor a szántóföldet megveszed Naomitól, a móábi Ruthot, az elhunyt feleségét is el kell vened, hogy az elhunyt nevét fenntartsd az örökségében. ⁶Erre a legközelebbi rokon azt felelte: Azt nem tudom magamra vállalni, mert akkor a saját örökségemet teszem tönkre. Vállald magadra az én rokoni kötelezettségemet, mert én nem tudom vállalni!

⁷Régekte Izráelben úgy erősítettek meg minden rokoni kötelezettséggel vagy cserével kapcsolatos ügyet, hogy az egyik fél lehúzta a saruját, és odaadta a másiknak. Ez volt a hitelesítés módja Izráelben. ⁸Akkor tehát a legközelebbi rokon azt mondta Boáznak: Vedd meg te magadnak! Majd lehúzta a saruját. ⁹Ekkor azt mondta Boáz a véneknek és az egész népnek: Ti vagytok a tanúim, hogy én ma megvettem Naomitól mindazt, ami Elímeleké volt, és mindazt, ami Kiljóné és Mahlóné volt. ¹⁰Sőt a móábi Ruthot, Mahlón feleségét is feleségül veszem, hogy fenntartsam a meghaltnak a nevét örökségében, hogy ki ne vesszen a meghaltnak a neve testvérei közül lakóhelyének a kapujából. Ti vagytok most ennek a tanúi.

¹¹A kapuban levő egész nép ezt mondta a vénekkel együtt: Tanúk vagyunk! Adja az ÚR, hogy

ez az asszony, aki a házadba megy, olyan legyen, mint Ráhel és Lea, akik ketten építették föl Izráel házát. Gyarapodjál Efrátában, legyen híres a neved Betlehemben! ¹²Legyen olyan a házad, mint Pérec háza, akit Támár szült Júdának, annak az utódnak a révén, akit majd az ÚR ad neked ettől a fiatalasszonytól!

Boáz feleségül veszi Ruthot

¹³Így vette el Boáz Ruthot, és az a felesége lett. Bement az asszonyhoz, és az ÚR megadta neki, hogy teherbe essen; és fiút szült. ¹⁴Akkor ezt mondták az asszonyok Naominak: Áldott az ÚR, aki nem hagyott most téged rokoni támasz nélkül! Legyen híres a neve Izráelben! ¹⁵Legyen ő életed megújítója, és gondviselőd öregkorodban! Hiszen menyed szülte őt, aki szeret téged, és többet ér neked hét fiúnál. ¹⁶Naomi pedig fogta a gyermeket, ölébe vette, és ő lett a dajkája, ¹⁷úgyhogy a szomszédasszonyok, amikor nevet adtak neki, azt mondták: Fia született Naominak! És elnevezték őt Óbédnak. Ő volt Dávid apjának, Isainak az apja.

Dávid ősei

¹⁸Ez Pérec nemzetsége: Pérec nemzette Hecrón, ¹⁹Hecrón nemzette Rámot, Rám nemzette Ammínádábot, ²⁰Ammínádáb nemzette Nahsón, Nahsón nemzette Szalmónt, ²¹Szalmón nemzette Boáz, Boáz nemzette Óbédot, ²²Óbéd nemzette Isait, Isai pedig nemzette Dávidot.